

แนวปฏิบัติการป้องกันการทำหัตถการและการผ่าตัด ผิดคน ผิดข้าง และผิดตำแหน่ง และผิดประเภท

วัตถุประสงค์

เพื่อให้บุคลากรมีวิธีปฏิบัติในการผ่าตัดและทำหัตถการเพื่อป้องกันผ่าตัดผิดคน ผิดข้าง ผิดตำแหน่ง และผิดประเภท

ขอบเขต

แนวทางปฏิบัติ การป้องกันการทำหัตถการและการผ่าตัด ผิดคน ผิดข้าง ผิดตำแหน่ง และผิดประเภท ตาม Patient Safety Goals: SIMPLE สอดคล้องกับเป้าหมายความปลอดภัย เพื่อให้การปฏิบัติในการผ่าตัดและทำหัตถการเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ขั้นตอนการปฏิบัติ

ผู้ป่วยนอก

1. การเรียกผู้ป่วยเข้ารับการรักษา เจ้าหน้าที่ต้องให้ผู้ป่วยโดยใช้ข้อบ่งชี้อย่างน้อย 2 ตัว เช่น ชื่อ นามสกุล รูปภาพ วันเดือนปีเกิด เลข HN เลขบัตรประจำตัวประชาชน โดยห้ามใช้คำถามนำ และต้องมีการทวนสอบอีกครั้งโดยทันตแพทย์ก่อนการรักษา
2. การส่งต่อเพื่อการถอนฟัน มีการระบุชี้ฟันอย่างน้อย 2 วิธี และทวนสอบโดยผู้ช่วยทันตแพทย์ มีการทำเครื่องหมาย (Mark Site) ในภาพรังสีวินิจฉัย (X-ray) หรือ แบบจำลองฟัน (Dental Model)
3. ในการให้การรักษาแต่ละครั้ง มีการระบุตำแหน่งหรือชี้ฟันร่วมกับผู้ป่วยหรือผู้ปกครองก่อนให้การรักษา

ผู้ป่วยใน

1. หอผู้ป่วย ตรวจสอบความถูกต้องก่อนส่งผู้ป่วยเข้าห้องผ่าตัด
  - 1.1 ตรวจสอบข้อมูล เพื่อยืนยันตัวผู้ป่วย หัตถการ ข้าง และ Implant/ Prosthesis (ถ้ามี) ได้แก่ การระบุชื่อ นามสกุล ชนิดการผ่าตัด และตำแหน่งที่ผ่าตัดให้ถูกต้อง
  - 1.2 ตรวจสอบการใบยินยอมผ่าตัด
2. ก่อนเข้าห้องผ่าตัด (Sign in)
  - 2.1 รับผู้ป่วยผ่าตัดถูกต้องคน โดยทวนสอบ เช่น ชื่อ นามสกุล รูปภาพ วันเดือนปีเกิด กับผู้ป่วยผู้ปกครอง และต้องตรงกับป้ายชื่อมือผู้ป่วย
  - 2.2 ตรวจสอบประเภทการผ่าตัด และตำแหน่งการผ่าตัด ว่าตรงกับสิ่งที่ผู้ป่วย ผู้ปกครอง และทีมผ่าตัดตกลงว่าจะได้รับการผ่าตัด
  - 2.3 ตรวจสอบใบยินยอมการผ่าตัด ให้มีการลงนามอธิบายให้ครบถ้วนและชัดเจน
  - 2.4 ตรวจสอบประวัติการแพ้ยา
  - 2.5 ตรวจสอบความครบถ้วนของอุปกรณ์และยาที่ใช้ในการระงับความรู้สึก
  - 2.6 ตรวจสอบว่ามี pulse oximeter ติดให้ผู้ป่วยและใช้งานได้
3. ห้องผ่าตัด ปฏิบัติตามแบบตรวจสอบความปลอดภัยจากการผ่าตัด (Surgical safety checklist) ของโรงพยาบาล และ Time out ก่อนผ่าตัด

- 3.1 ตรวจสอบเครื่องหมายบริเวณที่จะทำผ่าตัด (mark site) หากไม่มีให้ทำ Mark site โดยทันตแพทย์ ทีมผ่าตัดจะต้องสื่อสาร และตรวจสอบร่วมกัน ให้ผู้ป่วยรับรู้ด้วย
- 3.2 พยาบาลห้องผ่าตัดตรวจสอบความพร้อมของเครื่องมือผ่าตัดและอื่น ๆ ว่าการทำให้ปราศจากเชื้อ มีความถูกต้องครบถ้วน พร้อมผ่าตัด
- 3.3 ก่อนลงมีด (Time out) ทันตแพทย์เป็นผู้กล่าวขานให้ทีมผ่าตัดได้ยิน ทีมผ่าตัดประกอบด้วย ทันตแพทย์ วิสัญญีแพทย์ วิสัญญีพยาบาล และพยาบาลห้องผ่าตัด ร่วมกันดำเนินการต่อไปนี้
  - 3.3.1 สมาชิกทีมผ่าตัดทุกคนมีการแนะนำชื่อ และบทบาทของตนเองเพื่อยืนยันการเข้ารับผ่าตัดถูกต้อง
  - 3.3.2 ศัลยแพทย์ วิสัญญีแพทย์ วิสัญญีพยาบาล และพยาบาลห้องผ่าตัด กล่าวยืนยัน ชื่อ นามสกุล ผู้ป่วย ชนิดของการผ่าตัด และตำแหน่งที่จะผ่าตัด
  - 3.3.3 ควรให้ยาปฏิชีวนะเพื่อป้องกันการติดเชื้อภายใน 30-60 นาที ก่อนลงมีด
  - 3.3.4 ศัลยแพทย์ ทบทวนขั้นตอนการผ่าตัดที่สำคัญ หรือขั้นตอนที่อาจเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์การคาดคะเนระยะเวลาผ่าตัด และการสูญเสียเลือด
  - 3.3.5 วิสัญญีแพทย์ วิสัญญีพยาบาล ทบทวนปัญหาที่ต้องระมัดระวังในผู้ป่วยเฉพาะราย
  - 3.3.6 พยาบาลตรวจสอบความพร้อมของเครื่องมือผ่าตัด และอื่น ๆ ว่าการทำให้ปราศจากเชื้อ มีความถูกต้องครบถ้วน
  - 3.3.7 การเตรียมพร้อมเพื่อนำเสนอภาพทางรังสี หรือข้อมูลที่สำคัญทางคลินิกอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ระหว่างผ่าตัด
- 3.4 ก่อนผู้ป่วยออกจากห้องผ่าตัด (Sign out) พยาบาลห้องผ่าตัด กล่าวขานให้ทีมผ่าตัดได้ยิน และขอคำยืนยันด้วยวาจาจากทีม ทีมผ่าตัดประกอบด้วย ทันตแพทย์ วิสัญญีแพทย์ วิสัญญีพยาบาล และพยาบาลห้องผ่าตัด ร่วมกันดำเนินการดังนี้
  - 3.4.1 ยืนยันชนิดของการผ่าตัดที่บันทึกในแบบบันทึกการผ่าตัดถูกต้อง และตัวบ่งชี้ (identification) ของกายอุปกรณ์หรือสิ่งใส่เทียม (prosthesis) ที่ใส่ให้ผู้ป่วย
  - 3.4.2 การตรวจนับเครื่องมือผ่าตัด ผ้าซับเลือด และเข็มเย็บ ครบถ้วน
  - 3.4.3 การเขียนป้ายส่งตรวจให้ถูกต้อง ตรงกับเอกสาร สิ่งส่งตรวจ ใบคำขอตรวจ
  - 3.4.4 ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับเครื่องมือผ่าตัด ให้ระบุปัญหาและวิธีแก้ไข
  - 3.4.5 ทันตแพทย์ วิสัญญีแพทย์ วิสัญญีพยาบาล ทบทวนเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น ระหว่างการผ่าตัด ต้องแจ้งให้ทีมห้องพักรักษาตัวเพื่อการดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง

หมายเหตุ มีการลงบันทึกในแบบฟอร์ม Dental hospital surgical safety checklist

ตัวชี้วัด

อุบัติการณ์การทำหัตถการ ผ่าตัด ผิดคน เท่ากับ 0

อุบัติการณ์การทำหัตถการ ผ่าตัด ผิดซี่ ผิดข้าง ผิดตำแหน่ง เท่ากับ 0